

PUBLIC ECONOMY

(Part-V)

S. Madushanka

B.Sc (Mgt) Accounting (Special) (U.G)

University of Sri Jayewardenepura

රාජ්‍ය වියදුම්

ආර්ථික අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා රජය විසින් කරනු ලබන වියදුම් රාජ්‍ය වියදුම් වේ.

රාජ්‍ය වියදුම් හට ගැනීමට හේතු

රාජ්‍ය වියදුම් හට ගැනීමට හේතු පහත දැක්වේ.

- හිඟ සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීම කාර්යක්ෂම කිරීම
- ආදායම් විෂමතාව අවම කිරීම (සාධාරණත්වය ඇති කිරීම)
- නීතිය හා සාමය ආරක්ෂා කිරීම
- සමාජයේ යහපතට හේතු වන පෞද්ගලික අංශය විසින් සැපයීමට ඉදිරිපත් නොවන පොදු සේවා හා ආයතන පවත්වා ගෙන යාම
- ආර්ථික වෘද්ධිය හා සංවර්ධනය

රාජ්‍ය වියදුම වර්ග කිරීම

රාජ්‍ය වියදුම ප්‍රධාන කොටස් තුනකට බෙදිය හැකි ය.
එනම්,

- වර්තන වියදුම් (පුනරාවර්තන වියදුම්)
- ප්‍රාග්ධන වියදුම් (ආයෝජන වියදුම්)
- ශුද්ධ ශාය දීම

වර්තන වියදුම් (පුනරාවර්තන වියදුම්)

වර්තන වියදුම් යනු නැවත නැවත දැරිය යුතු වියදුම් වේ. අදාළ වර්ෂය තුළ ඵ්දිනෙදා කටයුතු පවත්වාගෙන යාම සඳහා දැරිය යුතු වියදුම් හා සංක්‍රාම දිමනා මිට අයත් වේ.

වියදුම් කරන කාලය තුළ ම ආර්ථිකයට ප්‍රතිඵල ලබා දෙන වියදුමකි.

නිදසුන් :

- සේවක වැටුප් ගෙවීම්
- ආහාර සහනාධාර
- විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම්
- ප්‍රවාහන වියදුම්

ප්‍රාග්ධන වියදුම් (ආයෝජන වියදුම්)

ප්‍රාග්ධන වියදුම් යනු සාමාන්‍යයෙන් වර්ෂයකට වැඩි කාලයක් පවතින භාණ්ඩ මිල දී ගැනීමටත් ප්‍රාග්ධන සම්පත් බිහි කර ගැනීමටත් ඒවා ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමටත් දරන්නා වූ වියදුම් වේ.

නිදසුන් :

- යන්ත්‍ර සූත්‍ර මිල දී ගැනීම
- ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම
- රථවාහන මිල දී ගැනීම
- මහා මාර්ග ඉදිකිරීම

ශුද්ධ ශාය දිම්

ශුද්ධ ශාය දිම් යනු වර්තන හා ප්‍රාග්ධන විශදම්වලට ඇතුළත් නොවන රජය විසින් දරනු ලබන විශදම් වේ.

අන්තිකාරම් ගිණුම් මගින් ලබා දෙන ශුද්ධ ශාය දිම්, ශාය ආපසු ලැබීම්, රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන් සඳහා ශාය ලබා දිම් ආදිය මෙයට ඇතුළත් වේ.

ClassWork.LK

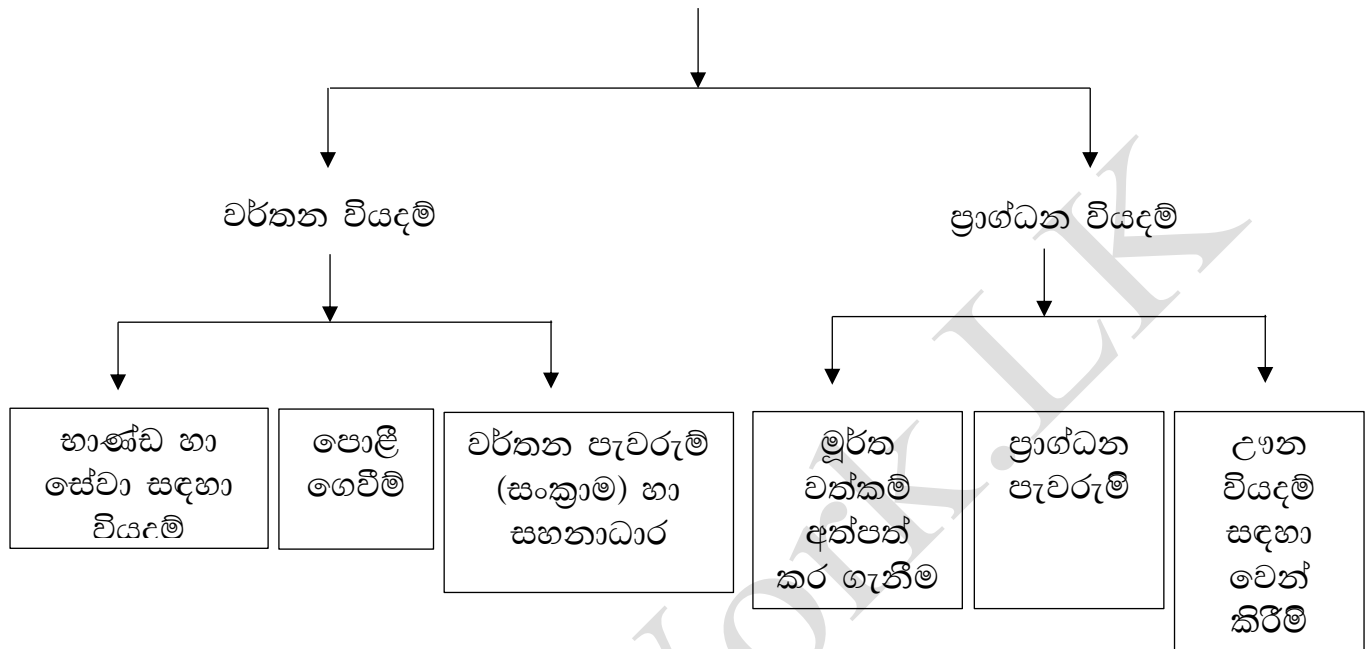
වර්තන හා ප්‍රාග්ධන වියදම් වර්ගීකරණය

රජයේ වියදම් ඉහත සඳහන් අයුරින් පුළුල් ව වර්ගීකරණය කළ ද එක් එක් වියදම් ගණය තුළ ඇතුළත් විවිධ වියදම් සංරචක හඳුනා ගැනීමේ අරමුණෙන් වර්තන හා ප්‍රාග්ධන වියදම් ප්‍රධාන වර්ගීකරණ දෙකක් යටතේ වෙන් කර දැක්විය හැකි ය. එනම්,

- ආර්ථික වර්ගීකරණය
- කාර්යාත්මක වර්ගීකරණය

ආර්ථික වර්ගීකරණය අනුව රාජ්‍ය වියදම්

ආර්ථික වර්ගීකරණය අනුව රාජ්‍ය වියදම්

භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා දරන වියදුම්

වර්තන වියදුම් යටතේ, භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා දරන වියදුම් යනු මහජනතාවට ලබා දෙන විවිධ රාජ්‍ය සේවාවන් සම්පාදනය කිරීම හා පවත්වා ගෙන යාම සඳහා දරන වියදුම් වේ.

මෙම වියදුම්වල ප්‍රතිලාභ වසරකට සීමා වේ.

නිදසුන් : ජාතික ආරක්ෂාව, පාසල් අධ්‍යාපනය, රෝහල් සෞඛ්‍ය සේවා, මගී ප්‍රවාහන සේවා

පොළී ගෙවීම්

පොළී ගෙවීම් යනු රජය දේශීය හා විදේශීය වශයෙන් ලබා ගත් ණය වෙනුවෙන් ගෙවනු ලබන පොළී වියදුම් වේ.

තනි අයිතමයන් ලෙස ගත් විට රාජ්‍ය වියදුමේ ඇතුළත් විශාලතම වටිනාකමක් (අගයන්) ගන්නේ පොළී ගෙවීම් ය.

පොළී ගෙවීම් වැඩි වන විට රාජ්‍ය ඉතුරුම් පහත වැටෙන අතර ආයෝජනය සීමා වී ආර්ථික වර්ධනය ද සීමා වේ.

පොළී ගෙවීම් සංක්‍රාම වියදමක් ලෙස සලකා ජාතික ගිණුම්වලට ඇතුළත් නොකෙරේ.

වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාර

වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාර යනු රජය විසින් විවිධ රාජ්‍ය ආයතනයන්ට සහ කුටුම්භ අංශය වෙත ලබා දෙන සහනාධාරයන් ය.

රාජ්‍ය ආයතනයන්ට ලබා දෙන සහනාධාර ලෙස හඳුන්වන්නේ අලාභ ලබන රාජ්‍ය ව්‍යවසායකයන් පවත්වා ගෙන යාම සඳහා රජයෙන් ලබා දෙන අරමුදල් ය.

නිදසුන් :

ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය, ජාතික ජල සම්පාදන හා ප්‍රලාපවාහන මණ්ඩලය, ලංකා විදුලි බල මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකා බනිජ් තෙල් සංස්ථාව වැනි රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්ට ලබා දෙන සහනාධාර

කුටුම්භ අංශයට ලබා දෙන සහනාධාර සඳහා නිදසුන් පහත දැක්වේ.

- සමෘද්ධි සහනාධාර
- විශ්‍රාම වැටුප් (රජයේ විශ්‍රාම සහනාධාර වටිනාකම වේ)
- ආහාර මුද්දර
- ආහාර සහනාධාර
- පාසල් පොත්, නිල ඇඳුම්, වාර ප්‍රවේශ පත්‍ර, දිවා ආහාර
- ආරක්ෂක අංශවල රණවිරු සොල්දාදුවන් සඳහා ලබා දෙන සහනාධාර
- පොහොර සහනාධාර

වර්තන සහනාධාර ඉහළ යාම නිසා ආර්ථිකයේ වෙනත් ප්‍රමුඛතා අංශවලට සම්පත් යෙදවීමට ඇති හැකියාව සීමා කරයි.

එමඟින් රාජ්‍ය ඉතුරුම් පහත වැටෙන අතර ආයෝජන සීමා කිරීම් හා අය වැය හිඟය පුළුල් වීම සිදු වේ.

මූර්ත වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම

ආයෝජන (ප්‍රාග්ධන) වියදුමේ ඇතුළත් මූර්ත වත්කම් අත්පත් කර ගැනීමේ වියදුම යනු මධ්‍යම රජය විසින් සෘජු ව ම ප්‍රාග්ධන සම්පාදනයට ආයෝජනය කරන මුදල් ප්‍රමාණය යි.

නිදසුන් :

අධිවේගී මාර්ග ඉදි කිරීම සඳහා මධ්‍යම රජය විසින් මුදල් වෙන් කිරීම

ප්‍රාග්ධන පැවරුම්

විවිධ රාජ්‍ය ආයතනයන්ට, සංස්ථාවන්ට පළාත් පාලන ආයතනවලට ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය සඳහා ලබා දෙන නැවත ආපසු ලබා නොගන්නා මුදල් ප්‍රාග්ධන පැවරුම් ලෙස හැඳින්වේ.

නිදසුන් :

පාසල් ගොඩනැගිලි ඉදි කිරීම සඳහා මධ්‍යම රජය විසින් පළාත් සභාවලට මුදල් ලබා දීම

උග්‍ර වියදුම් සඳහා වෙන් කිරීම

අදාළ වර්ෂය සඳහා ඇස්තමේන්තු කරන ලද ප්‍රාග්ධන වියදුම් මුළුමනින් ම වැය කිරීමට හැකියාවක් නොමැති යැයි අපේක්ෂා කෙරෙන විට ප්‍රාග්ධන වියදුම් ශේෂයන් වියදුම් ඇස්තමේන්තුවලට ඇතුළත් කරන අතර එය උග්‍ර වියදුම් වශයෙන් හැඳින්වේ.

උගන වියදම් මඟින් ප්‍රාග්ධනය වියදම් අඩු කොට දක්වන අතර, රාජ්‍ය අයහාරයෙන් අපේක්ෂිත වියදම් පියවා ගැනීමට අතිශයින් ම දුෂ්කර වන අවස්ථාවල දී ද අයවැය නීතිය අඩුවෙන් පෙනුණු කිරීමේ උපාය මාර්ගයක් වශයෙන් උගන වියදම් ශේෂ වියදම් ඇස්තමේන්තුවලට ඇතුළත් කෙරේ.

ClassWork.LK

ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය වියදම් සංයුතිය

ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය වියදම් සංයුතිය පහත දැක්වේ.

ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව රාජ්‍ය වියදම සහ ශුද්ධ ණය දීම

ශීර්ෂය	2014 (රු.මිලියන)	2015 (රු. මිලියන)	2016 තාවකාලික (රු. මිලියන)
□ පුනරාවර්තන වියදම්	1,322,898	1,701,658	1,757,782
□ භාණ්ඩ හා සේවා වියදම්	568,829	72,563	746,250
□ පොළී ගෙවීම්	436,395	509,674	610,895
□ වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාර	317,674	419,420	400,637
□ ප්‍රාග්ධන වියදම්	459,855	588,175	577,036
□ මූර්ත වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම්	252,303	313,260	328,202
□ ප්‍රාග්ධන පැවරුම්	207,551	274,916	248,834
□ ආපසු ගෙවීම් අඩු කළ පසු ණය දීම	13,112	561	-934
	1,795,865	2,290,394	2,333,883

රාජ්‍ය වියදුම් උපහනි

රාජ්‍ය වියදුම් උපහනි පහත සඳහන් පරිදි දැක්විය හැකි ය.

- කෙටි කාලීන වශයෙන් රාජ්‍ය වියදුම් දැඩි අනම්‍යශීලී බවක් දැකිය හැකි වීම
- රාජ්‍ය වියදුමෙන් 60% ක පමණ ප්‍රමාණයක් පොළී ගෙවීම්, වැටුප් හා සංක්‍රාම වියදුම්වලින් සමන්විත වීම
- සංක්‍රාම වියදුම්වලින් 2/3ක් පමණ විශ්‍රාම වැටුප්වලින් සමන්විත වීම
- ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම හමුදාවෙන් 13%ක් පමණ රාජ්‍ය සේවකයන් වීම නිසා වැටුප් සඳහා දරන වියදුම ඉහළ යාම

රාජ්‍ය වියදුම්වල ප්‍රතිවිපාක

රාජ්‍ය වියදුම්වල ප්‍රතිවිපාක පහත සඳහන් පරිදි දැක්විය හැකි ය.

- වර්තන වියදුම් ඉහළ යාම නිසා රාජ්‍ය ඉතුරුම් පහත වැටීම
- රාජ්‍ය ආයෝජන සීමා වීම
- අයවැය නිගය විශාල වීම නිසා රජයේ ණය ගැනීම ඉහළ යාම
- රාජ්‍ය වියදුම් පියවීම සඳහා ණය ලබා ගැනීම නිසා පෞද්ගලික අංශයට ලබා දෙන ණය මුදල් ප්‍රමාණය සීමා වීම හා වෙළෙඳපොළ ණය පොළී අනුපාතිකය ඉහළ යාම නිසා පෞද්ගලික අංශයේ ආයෝජන පහත වැටීම
- ගෙවුම් ශේෂ ගැටලු ඇති වීම

2021

2022

2023

උසස් පෙළ

ගිණුම්කරණය

ආර්ථික විද්‍යාව

ව්‍යාපාර අධ්‍යයනය

2021

2022

සාමාන්‍ය පෙළ

ව්‍යාපාර හා ගිණුම්කරණ අධ්‍යයනය

තනි හෝ කණ්ඩායම් පන්ති

(English & Sinhala Medium)

0763655550

S. Madushanka

B.Sc (Mgt) Accounting (Special) (U.G)

University of Sri Jayewardenepura